

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2300, 2/2292, 2/2248, 2/2247, 2/2222, 2/2221, 2/2219, 2/2185, 2/2139, 2/2133, 2/2109, 2/2105, 2/2104, 2/2095, 2/2090, 2/2046, 2/2026, 2/2020, 2/2019, 2/2018, 2/2017, 2/2015, 2/2012, 2/2006, 2/2005, 2/1993, 2/1992, 2/1991, 2/1983, 2/1982, 2/1980, 2/1979, 2/1976, 2/1975, 2/1974, 2/1973, 2/1972, 2/1971, 2/1960, 2/1959, 2/1953, 2/1952, 2/1951, 2/1943, 2/1942, 2/1939, 2/1935, 2/1934, 2/1928, 2/1927, 2/1925, 2/1922, 2/1915, 2/1911, 2/1910, 2/1909, 2/1908, 2/1899, 2/1897, 2/1892, 2/1891, 2/1890, 2/1883, 2/1882, 2/1878, 2/1876, 2/1874, 2/1871, 2/1867, 2/1866, 2/1865, 2/1855, 2/1853, 2/1852, 2/1848, 2/1847, 2/1846, 2/1845, 2/1844, 2/1843, 2/1842, 2/1841, 2/1840, 2/1839, 2/1824, 2/1818, 2/1816, 2/1815, 2/1804, 2/1803, 2/1797, 2/1796, 2/1795, 2/1794, 2/1792, 2/1791, 2/1790, 2/1789, 2/1788, 2/1775, 2/1761, 2/1749, 2/1745, 2/1740, 2/1736, 2/1730, 2/1721, 2/1680, 2/1661, 2/1655, 2/1646, 2/1645, 2/1635, 2/1630, 2/1627, 2/1621, 2/1591, 2/1577, 2/1565, 2/1555, 2/1549, 2/1548, 2/1539, 2/1526, 2/1522, 2/1521, 2/1503, 2/1494, 2/1493, 2/1490, 2/1442, 2/1404, 2/1403, 2/1394, 2/1374, 2/1373, 2/1372, 2/1371, 2/1342, 2/1338, 2/1333, 2/1326, 2/1264, 2/1239, 2/1228, 2/1227, 2/1226, 2/1219, 2/1209, 2/1193, 2/1083, 2/1066, 2/1062, 2/1035, 2/1030, 2/1029, 2/1013, 2/1012, 2/1011, 2/1010, 2/1009, 2/996, 2/984, 2/982, 2/981, 2/976, 2/973, 2/972, 2/970, 2/969, 2/963, 2/961, 2/959, 2/957, 2/956, 2/954, 2/943, 2/898, 2/897, 2/885, 2/882, 2/872, 2/857, 2/851, 2/837, 2/812, 2/749, 2/746, 2/727, 2/725, 2/724, 2/718, 2/711, 2/699, 2/698, 2/697, 2/679, 2/670, 2/645, 2/644, 2/643, 2/642, 2/640, 2/639, 2/635, 2/634, 2/611, 2/610, 2/607, 2/606, 2/605, 2/596, 2/595, 2/568, 2/567, 2/566, 2/563, 2/560, 2/537, 2/536, 2/535, 2/508, 2/507, 2/506, 2/491, 2/488, 2/487, 2/481, 2/480, 2/472, 2/436, 2/413, 2/412, 2/399, 2/396, 2/386, 2/379, 2/375, 2/374, 2/373, 2/369, 2/368, 2/339, 2/337, 2/336, 2/335, 2/334, 2/333, 2/332, 2/322, 2/309, 2/304, 2/303, 2/302, 2/301, 2/300, 2/299, 2/298, 2/297, 2/292, 2/291, 2/237, 2/236, 2/233, 2/231, 2/230, 2/229, 2/227, 2/226, 2/225, 2/224, 2/218, 2/132, 2/131, 2/130, 2/129, 2/128, 2/49, 2/26 Esas Numaralı Kanun Tekliflerimin, İç Tüzüğün 77. Maddesinin 1. Fıkrası uyarınca 27. Yeni yasama döneminde yenilenmesini arz ve talep ederim.

Av. Mahmut Tanal
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon/lar	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
Esas Komisyon	Adalet
Tarih:01.10.2018	Esas No:593

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
09	Temmuz 2018
Numara:	

313051

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 03.06.2016
Sayı : 969

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4721 Sayılı Medeni Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim. 03.06.2016

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI					
Tali Komisyon	- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği				
Esas Komisyon	Adalet				
Tarih:	17 Haziran 2016		E.No: 2/1227		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.	
int	22	K.B.	Ms.	Mun.	
TBMM BAŞKANI	ik				

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
08 Haziran 2016
Numara:

7221

T B M M
GENEL EVRAK
08 Haziran 2016
No: 56734

GENEL GEREKÇE

Medeni Kanunumuz 187. Maddesinde kadınlara evlilikte sadece eşlerinin soyadlarını ya da kendi soyadları ile birlikte eşlerinin soyadlarını kullanma imkanı tanımaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 8. Ve 14. Maddeleri ile üye devletler herkesin özel ve aile hayatına saygı gösterilmesini, demokratik bir toplumda zorunlu olmadıkça bu hakların kullanılmasına müdahale edilmemesini, sözleşmeyle tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanmanın cinsiyet dahil olmak üzere hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanmasını taahhüt etmiştir. Ötesinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de evli kadının kocasının soyadını kullanma zorunluluğunu da birçok kararında özel hayata müdahale olarak kabul etmiştir. CEDAW(Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi) ile de Türkiye Cumhuriyeti devleti insan hakları ve temel özgürlüklerin kadınla erkek eşitliğine dayalı olarak kullanılmasını, bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan cinsiyete bağlı bir ayırım yapılmamasını, kadın erkek eşitliği ilkesini yasalarına dahil etmeyi, kadın haklarının erkeklerle eşit temelde himayesini, kadınlara karşı ayrımcılık yapan mevzuatın değiştirilmesini ve sözleşmenin 16. Maddesiyle kadına evlenmede erkeklerle eşit hak sağlanmasını, bu arada aile adını, mesleğinin seçimini eşit olarak sağlamayı yükümlenmiştir. Anayasamızın 90. Maddesi yürürlüğe konulmuş uluslararası anlaşmalara kanun gücü verilmiş, bunlar hakkında anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamayacağını, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere dair uluslararası sözleşmelerle yasaların aynı konularda farklı hükümler içermesi sebebiyle çıkan uyuşmazlıklarda uluslararası sözleşme hükümlerinin uygulanacağı hükmü getirilmiştir.

Yukarıda aktarılan hususlar Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2014/2-889Esas, 2015/2011 Karar ve 30.09.2015 tarihli kararında da belirtilerek yeni bir uygulamaya geçmiş, 4721 Sayılı Kanunun 187.maddesinin değil uluslararası sözleşmelerin kararlara esas alınması gerektiğini belirterek, kızlık soy isminin kullanılması için haklı bir gerekçeye ihtiyaç olmadığına hükmetmiştir. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi de birçok kararında ve en son 2015/20964E. Ve 2016/3188K. nolu ve 23.02.2016 tarihli kararında uluslararası anlaşmalar çerçevesinde kadının kızlık soyadını kullanması için gerekçe aranmaksızın bu hakkın sağlanmasına hükmetmiştir.

Nitekim Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru sonucu baktığı 2013/2187 başvuru numaralı davada 19.12.2013 tarihinde oybirliğiyle evli kadının önceki kendi adını kullanmasının engellenmesinin sonucunu doğuran kararla Anayasanın 17. Maddesiyle güvence altına alınan manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

İşbu kararlara rağmen, Nüfus Müdürlükleri, idare kadınların evlendiklerinde kendi soyadlarını kullanma talebini 187.madde gerekçesiyle reddetmekte, Anayasa mad. 153'e göre Anayasa Mahkemesi kararları kesin karar olmasına rağmen uygulanmamaktadır.

İşbu bağlamlarda, Anayasamızın ve uluslararası sözleşme maddeleri de esas alındığında; aykırılık taşıyan 4721 Sayılı Kanunun 187.maddesinin değişmesi zaruryeti doğmuştur. Aksi takdirde bu durum usul ekonomisine aykırı olarak mahkemelerin iş yoğunluğunu arttıracak, ötesinde var ola bir hakkı kullanamayan kadınlar Anayasa

mad.10'daki eşitlik hakkına da aykırı olarak mağduriyetleri artacaktır. Zira maddi ve manevi külfetleri, adil yargılanma hakkı ve makul yargılanma süreleri de göz önüne alındığında mağduriyetlerin ne derece artacağı açıktır. Aşikâr olan bir diğer husus da, eşitlik ilkesinin sadece kadınlar açısından değil erkekler için de kanuni düzenlemelere esas alınması gerektiğidir. Anayasamız ve uluslararası sözleşmeler temel hak ve özgürlüklerin sağlanmasında cinsiyete dayalı ayrımcılığı, her iki cins için de yasaklamıştır. Dolayısıyla ilgili kanun değişikliği ile "Kadının Soyadı" aşığı altında değil de "Eşlerin Soyadı" başlığı altında Anayasa, AİHS ve evrensel hukuk ilkeleri çerçevesinde acilen bir kanuni düzenleme gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 4721 Sayılı Medeni Kanunun 187. Maddesi ""Kadının Soyadı" başlığı altında düzenlenmiştir. Anılan maddeye yapılması planlanan değişiklik ile Anayasa ve Uluslararası sözleşmelere uygun olarak sadece kadınlara değil eşlere evlendiklerinde, sadece kendi soyadlarını da kullanma hakkının verilmesi ile eşitsizliğe, mağduriyete ve hukuksuzluğa son verilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2- Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte evli olan eşler de, nüfus idaresine başvuru yaparak yeni kanun uyarınca soyadlarını değiştirebilir.

MADDE 3- - Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

4721 SAYILI MEDENİ KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4721 Sayılı Kanunun “Kadının Soyadı” başlıklı 187. Maddesinde yapılan değişiklik sonrası madde aşağıdaki şekildedir:

“Eşlerin Soyadı”

“Eşlerin, evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyula eşinin soyadını, eşinin soyadı ile kendi soyadını veya sadece kendi soyadını kullanma hakkı vardır. Daha önce iki soyadı kullanan eş, bu haktan sadece bir soyadı için yararlanabilir.”

MADDE 2- Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte, evli olan eşler de bu madde ile soyadı değişikliği hakkına sahiptir.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

